

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku "C." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

z udziałem zainteresowanego J. D.

o ustalenie istnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 21 lutego 2019 r.,

skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 14 czerwca 2017 r., sygn. akt VII U [...],

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 r., VII U [...], Sąd Okręgowy w G. oddalił
odwołanie „C.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (płatnik)
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 3 listopada
2016 r., (w której organ rentowy uchylił poprzednią decyzję z dnia 18 sierpnia
2016 r., zgodnie z żądaniem płatnika składek), oraz decyzji z dnia 13 lutego 2017 r.:
Nr [...] – w której organ rentowy stwierdził, że zainteresowany J. D. jako pracownik
płatnika składek nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu,
rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresach od dnia 1 do 2 marca 2003 r.,
oraz od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia 31 sierpnia 2013 r.

W ocenie Sądu, zebrany materiał dowodowy pozwalał uznać, że stosunek prawny łączący zainteresowanego zatrudnionego w spółce i będącego jej jedynym właścicielem od dnia 4 stycznia 2005 r., nie nosi cech podporządkowania pracowniczego (art. 22 k.p.), i w konsekwencji nie jest stosunkiem pracy, a tym samym zainteresowany nie spełniał przesłanek do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.).

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku pełnomocnik płatnika składek zarzucił naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego i konstytucyjnych wolności, a także praw człowieka i obywatela polegające na naruszeniu art. 24, 65 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, oraz naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego – art. 477¹³ § 1 k.p.c. w związku z art. 384 k.p.c., polegającego na wydaniu - na skutek odwołania - decyzji pogarszającej sytuację płatnika. Pełnomocnik wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że wyrok zapadł z rażącym naruszeniem zasad porządku prawnego, w szczególności naruszeniem art. 24, 65 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, polegającym na przyjęciu, że „jedeny wspólnik spółki z o.o. nie będący członkiem jej zarządu nie może być pracownikiem spółki. ZUS a następnie Sąd przyjęły bez jakiegokolwiek uzasadnienia w przepisach ustawowych ograniczenie w możliwości wykonywania pracy”. Jako szkodę wskazano pozbawienie „pracownika skarżącego praw związanych z ubezpieczeniem społecznym, w tym w szczególności praw emerytalno - rentowych oraz ubezpieczenia zdrowotnego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku jest niedopuszczalna, ponieważ w rozpoznawanej sprawie strona skarżąca nie skorzystała z możliwości zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji. Jak wskazano w skardze „w momencie złożenia skargi termin na złożenie apelacji już

upłynął, a inne środki nie przysługują”. Stosownie do art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przedmiotem zaskarżenia skargą są zatem prawomocne orzeczenia sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, czyli orzeczenia merytoryczne (co do istoty sprawy) oraz postanowienia niemerytoryczne (tzw. formalne), o ile są one postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie. Ogólnie trzeba zauważyć, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, usytuowana wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia, mająca na celu uzyskanie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej przez wydanie orzeczenia, może odnieść zamierzony skutek tylko wówczas, gdy wskazane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany, elementarny i nie może być rozumiana jako środek prowadzący do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego wyroku. Przy wydawaniu każdego orzeczenia sądowego dokonywana jest wykładnia stosowanego prawa, z istoty swej otwarta na wielość możliwych interpretacji, za niezgodne z prawem można uznać tylko orzeczenie oczywiście sprzeczne z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo takie, które zostało wydane w wyniku wykładni oczywiście błędnej lub wadliwego zastosowania prawa, widocznych bez głębszej analizy prawniczej. W związku z tym nie można stwierdzić niezgodności z prawem orzeczenia opartego na przepisie prawa, którego treść dopuszcza możliwość różnych interpretacji i gdy za każdą z nich przemawiają uzasadnione argumenty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 42). Innymi słowy, niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi mieć – w ocenie Sądu Najwyższego - charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (por. wyroki z dnia 18 stycznia 2005 r., II BP 1/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 351 oraz z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007 nr 2, poz. 35).

Wyjątek od wskazanej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Przepis ten dopuszcza więc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji jedynie w wyjątkowych wypadkach, jeżeli jednocześnie niezgodność wyroku z prawem ma charakter kwalifikowany, wynikający z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. „Wyjątkowy wypadek” w rozumieniu tego przepisu zachodzi wówczas, gdy strona z przyczyn niezawinionych i usprawiedliwiających jej zaniechanie nie mogła skorzystać ze zwykłych środków prawnych zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. Stosownie do art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący powinien wykazać w skardze, że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że wyjątkowe wypadki, o których stanowi art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepublikowane; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008 Nr 4, poz. 114; z dnia 10 sierpnia 2010 r., II CNP 38/10, LEX nr 603890).

W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek określony w art. 424¹ § 2 k.p.c.

Tym się kierując, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.